

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Compendium iuris canonici

[Straßburg], 9. Feb. 1499

V

[urn:nbn:de:bsz:31-315971](#)

Timor est etiā naturalis: quē t xp̄s habu
it. vii. q. i. c. vltimo.

Timor mundanus est quando timore tē
poralium peccatur. xij. q. iiij. Quisq. Au
gustinus ad Lasalanū.

Timor humane potestatis est ppter repel
lere iniusticiā. xxiiij. q. v. Nō frusta. Au.

Timpanum ps. loqui laicis
Sumite psalmū. id est psalmia. t dñe. s.
eis timpanum. id est temporalia. s. vobis
spiritualia ministratibꝫ. xij. q. i. Ecclesia
sticas. s. Quia ergo.

Tolerantur aliqua contra cō
mune ius aliquā
do ppter causas. s. Rigor canonis.
Tolerant multa per patientiā: que si de
ducta fuerint in iudiciū: exigēte iusticia
nō debeant tolerari. Extra de pben. ca.
Lum iam dudu. Ideo nō intelligit dī
spensatū. Glosa. ibidem.

Tolerantia ecclie non excusat qd. de se
illicitum est. di. iiiij. Deniq. Et glosa ibi
dein. s. verbi. Uenia. Unde in hmoi nō
intelligitur dispensatum. extra de pben.
cap. Lum iam dudu.

Tolerandi sunt mali nec etiam corpora
liter ab eo recedendū semp: sed spūalit:
et hoc pro pace seruanda. xxiiij. q. iiij. To
lerandi. Aug. de verbis dñi.

Tolerant mali. Hā ut dicit Aug. omel.
de pnia. Mult corrigunt ut petr. mul
ti tolerant ut iudas. multi nesciunt do
nec veniat dominus qui illuminabit ab
scandata tenebrar. ii. q. i. Mult.

Tonder nullus debet nisi legiti
mesit etatis t spontane
voluntatis. extra de regularibꝫ. c. Null
Tonsura clericorū significat cōtemptum
temporalium. xij. q. ii. Duo. Jeronym⁹ ad
quendam leuitam.

Tonsura pma qd sit. s. Abbas pōt.
Tōsurā quō pōt abbas pferre. s. Abbas pōt

Tormentis ut reus examinari
possit. s. Lōfessio rei
non debet.

Torneamenta sunt p̄hibita
Et si quis ibi
morit vel vulnerat vñ et moriat: careat
ecclesiastica sepulta. extra de torne. c. felic⁹
memorie. Si qd m̄ ibi fuerit nō cā. lude

di: s alia rōnabili: t morit penitens t sa
cramētis p̄uisus: non ei negat sepultura
co. c. Ad audiētiā. s. Sepultura p̄hibet

Totum nō viciā pte viciata. Ex
tra de p̄se. c. Ad hec.

Tractus tpis qd p̄fert. s. Tempor
tractu.

Transactio supra. Pactio.

Translatio pōtificū t mutatio
sediu p̄tinet ad pas
pā dīcarat. extra de trāsla. c. Lū ex illo.
cap. Inter corporalia.

Treuga est securitas p̄stta rebus
t p̄sonis discordia nō
finita. xxiiij. q. i. lili.

Treugis gaudet p̄bri t mōachi. conti
viatores. a. cole. t aialia arātia v̄lsemi
na ad agrū portatia. extra de treugis. c.
Innowamus.

Tribulatio p̄ns spē dī eterni
gaudij. vii. q. i. scis
scitaris. Ite facit p̄tū deserere. xxiiij. q.
iij. Displacet. Aug. donato p̄bro. Ite
facit ad bonū festinare. c. c. Qd. Augusti
nus super Johanne.

Trinicatis p̄sone tres sūt vni
essentie. eiusdē sube
t singul qdā singularitatē attribuāt. de cō
se. di. iiiij. Omnes quos. Aug. li. de trini
Trinitatis opa sūt indiuisa q̄uis attribui
ant qdā singul. Idē. vbi. s.

Tristari nemo dī p̄ sua v̄l aliorū
morte. xiiij. q. i. Qd p̄po.

Turpe lucrā ē ex cupiditate emere
vili⁹ t cari⁹ vēdas. si tpe
messiū enēs blad. t c. xiiij. q. iij. quicqz
Turpe lucrā ē qdā hō plus iusto appetit.
extra ne clericī. c. Multa.

Turpis ē omis p̄ suo vñiverso non con
gruēs. di. viij. De cōtra. Aug. ii. p̄fessi.

Turpi⁹ cōcī q̄ nō admittit hospes. Ex
tra de iure iurado. c. Quēadmodum.

Acāte sede aplīca nō
hilomi⁹ veni
re tenet. t c. s. electi t elec
Acāte pap̄gu q̄s exerceat
et quā p̄tinet iurisdicōz.
supra. Electio p̄pēsi.

Vacāti ecclie cathedrali administrator v̄
visitator das. s. Visitator. i. administratōz

Vacantis ecclesie cathedralis vel regu-
lars aut collegiate bona a prelato dimis-
sa vel etiam vacationis tempore obuenien-
tia occupates: ab officio et quibuscumque
beneficiis sunt suspensi: donec plene re-
stituantur. Non obstantibus quibuscumque
privilegiis aut consuetudinibus etiam
apostolica auctoritate confirmatis. De
electioni. c. Quia sepe. li. vj.

Vacantium ecclesiarum dignitatis per-
sonatum vel prioratum bona vel eti-
am vacationis tempore obuenientia quan-
cunque seculares vel regulares prelati aut
ecclesiastice persone ad quas earum col-
latio. plenatio. vel custodia pertinet: si
bi quoquo modo vindicant: nisi de spe-
ciali patuilegio vel communione prescri-
pta aut alia rationabili causa. Glosa. pu-
onere imposito in fundatione sibi id
copetierit. episcopi et eis superiores ab
ingressu ecclesie: ceteri vero ab officio et
beneficio sunt suspensi: quousque restitu-
tionem fecerint de predictis. Glosa. resti-
tutione facta non erit necessaria absolu-
to. Si vero alicut predictorum compe-
tierit aliquo istorum modorum: intelligit
de bonis que residua sunt rysq; ad novos
redditus: detractis debitis et que necel-
saria sunt pro servitoribus. ministris. et
oneribus supporrandis. Nec pec hoc co-
stitutioni. de electio. cap. Quia sepe. eo.
supraposite derogat. de offi. ordi. c. Pre-
fenti libro sexto.

Vacante sede prelati potestas seu iurisdi-
ctio transiit ad capitulum. Extra de
maiorita. et obedientia. His que. Et
olim. Non tamen potest conferre benefi-
cia extra ne sede vacante. Illa deuotissimis.
Vide supra. Beneficii spectans.

Vacare non debet ecclesia cathedralis vel
regularis ultra sex meses. Extra de elec-
tio. cap. Ne pro defectu. Supra. Beneficii
collatio. Supra. Eligere negligentes.
Supra. Eligentes tenentur. et sequen-
tia. Vacantia beneficia. s. Beneficia.

Vacatio beneficij per resignationem: alia
est a vacatione per mortem: ideo ad bni
ficia conferenda in litteris ipetratis uno
expresso: aliud non intelligitur: nisi alio
de intentione mandantis appareat expon-
se. de rescr. c. Susceptum. li. vj.

Vacantia beneficiorum quomodo inses-
tigatur. vbi supra. r. s. Littere si diversae.
Vacatio beneficiorum a tempore noticie con-
putatur. extra de suplenti negli. prelatorum
cap. Licet magister. Et tunc censetur ex-
pectanti nota: quando ipa publice nota
fuerit in ecclesia ipsius beneficij. de concele-
breben. cap. Et si ei. s. Ceterum.

Vacantium plurium beneficiorum quod ei
conferatur cui papa prouidit. s. Provi-
sionis mandatum.

Vacantia beneficia in curia que sunt et q-
modo conferantur. s. Beneficia apud
dem.

Vacante beneficio in curia super q- duo li-
tigantes quibus collatum fuerit ambo in
curia moriuntur. vel solus possidens in
curia et alter extra moriuntur. vel neuter
possidens unus in curia et alter extra mo-
riuntur: collatio spectat ad papam. Si
vero ambo extra curiam moriuntur col-
latio ad ordinarium pertinet. Si vero
alter eorum tantum decedit: tunc supersti-
te litem prosequente beneficium interim
nulli conferatur. si tunc litis euentus de-
clarabit ac defunctum beneficium perti-
nuisse: collatio ad papam pertinet: si in
curia defunctus est. Si autem extra: per-
tinebit ad ordinarium. Potest tamem pa-
pa libere disponere quocumque casu de ple-
nitudine potestatis. ut liceat pendente. ca-
pi. Si duobus in clemen-

Valescere Quod ab inicio non
valuit: tractu tempo-
ris non conualescit. Extra de regulari-
bus. ca. Si quis. Et quod ab inicio non
valuit: ex post facto non conualescit. ex-
tra de his que sunt a prelates. c. Et nos
supra. temporis tractu. Fallit in voto an-
te pubertatem emiso. extra de regulari-
bus. cap. Significatum.

Vanitas et curiositas sacrilega
est postponere prophe-
cas et adducere phos. di. xxxvii. Si qd
et. cap. seqn.

Vasa ministerij recipiunt munda ser-
uari. ex. d. cl. eu. c. Relinq.
Vasa domini sunt anime subditorum. Et.
Vasa domini ferunt q- animas priorum ad interiora p-
ducendas in purgatoriis suis ex exemplo suscipiunt
Quibus dicitur. Dudi estote q- fertis vasa domini.

s. q. s. Necesse. Gregorius i registro. Su
pra. Aurum.

Velare virgines potest epus dñis
cis dieb. Extra de sepo-
rivo ordinan. cap. Subdiaconos.

Velum benedictionis nō recipiat
virgines nisi i etate discre-
tionis. tunc c em possunt contradicere: r in
gum pfessiois monastice abhincere. Extra
de regularib. cap. Cum virum.
Velum pueris licet nō sit sacrū: si tam
vidua sibi met impoferit. velit. nolit sci-
monie habitū debet h̄fe etiam si iuret q̄
ip̄um ita assumperit ut deponere possit
eodem. cap. Vidua.

Velle et nolle religiosi nō h̄nt. De se
pul. c. Religiosi. libro sexto. r
m. que. s. Non dicatis.

Venatores vident hoies r de
lecrant. ve miseri-
si se nō corixerint. Qui em venatore r i-
dent r delectant: videbūt saluatofer tri-
stabunt. di. lxxvij. Vide. Ambro. ome-
gl. ar. q̄ videre homī illicita: vt tor-
mēta r hastiludia milia spectacula pici-
losa: est mortale. qz de similibz idē iudici-
um. v. s. omiliuz. Presertim in festis
omnibz omisis diuinis. r dñi ecōmuni-
cari. De conse. distin. s. Qui die.
Venator sanct⁹ nullus legif. sed piscato-
res sancti. di. lxxvij. Esau. Augu. Glo-
scz inqñi tales. ar. di. l. Ferrum.

• **Venatores** arenarij sūt q̄ pugnat in are-
na cū bestia dentata. r ad hoc locat ope-
ras silas. r h̄s sūt infames. r q̄ ad specta-
culū eoz spectat: sic ipi peccant mortali-
er. Et q̄ eis donat: peccant. dist. lxxvij
Qui venatoribz. r duobz. cap. sequē. Aliq
sunt saltearij q̄ in siluis r saltibz. Et h̄ li-
cer pro tpe r qualitate psonae. De quibus
dicil. e. c. Esau. r. q̄. cap. seqn. Hec glosa
eo. cap. Qui venatoribus.

Venatores prohibentur. distinc. xxxij.
Quorundam. di. lxxvij. Qui venatori.
Venari prohibentur monachi. supra. Do-
nachis nigris.

Venderē nō licet iustū iudiciz
sed p̄ocinū r p̄siliz
vi. q. iii. Nō licet. s. Index pro iusta.
Vendens aliquid plus q̄ valet p̄p̄ expe-
cantiā peccat r committit iuris. extra de-

ysuris. cap. In ciuitate.

Venditio vltra vel citra iustū p̄ciuz: si ex
parte lesi sit ignorātia: vel mētis levitas
vel magna egestas aut quecunq̄ necessi-
tas impellens: debet quod plus est resti-
tui. Vide Panormitanū. extra de emp.
et vendi. c. Cum causa. de testibz. r at-
estationibz. cap. Cum causam.

Vlendentis mensurā vel pondus falluti
penitētia. supra. Lanone. xx.

Vlēditio l̄comutatio rei ecclastice quaz
prelatus facit sine sensu capituli irrita

est. extra de his q̄ fuit. ca. Irrita.

Vendor in tribz casibz re euicta empro-
ri de evictione nō regit. Primus si em-
ptor post iudicij contra eū inceptuz res-
ditori nō intulavit. Secundus si com-
maciter se empori a iudicio absentavit.

Tertius si per iniuriā sentētis fuerit co-
tra emptorem lata. Extra de empione

et venditio. ca. Si venditori.

Vlendentibz et ementibz licescē decipere
citra dimidiū iustū precij. Et si vltra di-
midii fiat deceiptio: tunc in arbitrio em-
ptoris est supplerē refidū precij. vel re-
dere a contractu. r econuerso. Extra de
empio. vendi. c. Cum dilecti. c. Cum
causa. Juncta glosa. Tamen scdm In-
nocentium in cap. In ciuitate. extra de
ysuris. illud non procedit quo ad deum
sed ius positivum noluit dare accusatio-
nem pro modica lectione. et hoc in odioz
licitum. Unde fm ius diuinum: si in em-
ptione et venditione non si seruata eq̄
litas iusticie: regatur illo qui plus habet
recompensare lesio. Et habet illa equali-
tas tres gradus. scilicet pium. discretuz.
et rigidum.

Veniale peccatuz præquirit se
nitentiam ad lui remis-
sionem. de penitentia distinctione pma.
Alemannem.

Venia peccati non datur nisi cor-
rectio. de regulis iuris. cap.

Venie facilitas incitium prebet delin-
quendi. xxxij. iii. Est injista. Ambrosi-
us li. de officijs.

Venie non patitur moras vera cōuersio
de peni. di. s. Multiplex.

Venientis ad iudicem ex alia causa iusta

Esa que contra ipm. pponitur habet viatione respondendi. deliberandi. ad dominum redendi. extra deo. cō. c. Licet rōne. Veniam a deo non a subditis platus si in corrigēdo excederit; postulet. ne dum nimis seruatur humilicas: regēdi sanguis auctoritas. di. lxxvij. Quādo. Augustinus de vita clericorū.

Venter pinguis crassum sensu generat. di. pliij. s. i. g. Jero. Venter in ero estuans cito spumat in libidinem. distin. xxv. Venter. Jeronymus in epistolis. Et infra. Vini pceptio. Venter est pnceps cocoz. s. Locoz.

Verbo dñi celi firmati sunt. j. q. i. Intra. Augustin. li. d. cor pore christi.

Verbo sacra psecrent. Accedit verbuz ad elemētū et sic sacrm. j. q. i. de trahē. Augustinus omelia. lxx.

Verbum dei dimittit peccata. de pe. dis. pma. Verbam.

Verbum dei cū reuerētia et attētōe audiētū est. Ecclīd audire cōtempnētes et de ecclēia exēentes excommunicēt. de conse. distin. i. Sacerdote. c. Omnes fideles

Verbo dei nihil ad salutes hois pīpnens

magis necessariū est. Hā ipm est abqvi

ta anime pseruat. extra de officio iudicū

ordina. cap. Inter cetera.

Verbum dei negligēter audiēs nō min' re

us ē q̄ sua negligētia corp' ppi in terrā

cadere pmittit. j. q. i. Interrogo. Augu.

Verbum dei negligēter audiēces sūt porci

et sunt iebusei. s. Iebusei. s. Porci.

Verbum dei percutit et ledit peccatores

di. xlvi. Sane.

Verbum dei audire polant gentiles. In

dei. et heretici. Glosa. no. 2. precisi. de con-

secrā. distin. pma. Episcopus.

Verba celestis eloquū indignū est restri-

gi lub regalis donati. dñm. pccvij. in-

dignum. Aug'. ad Alexadrinū epm.

Verbum dei pslacras scripturas pbetur. s.

Predicatio verbi. supra. Sermo. ibi vi

de plura de hac materia

Verbum est malum ex loco. ex tempore.

et audientium conditōne. pccvij. que. v.

Quotiens. Jeronymus.

Verba octoū vitari debent. quia inde su-

mus rationem reddituri. et sermone iuci

li percutiūns conscientie infirmoz. e. ca-
pi. Quotiens. Jeronymus.

Verba obent esse sine iniuria. di. stincti. l.
Ponderer.

Verba debent intentioni et non intentio
verbis deseruire. Unde ipa fm intentio
ne et voluntate pferentis debent intelli-
gi. pccvij. q. v. Humane. Grego. pccvij. mo-
raliū. extra de appel. c. Scđo requir'. ep-
tra de ve. boz. i. li. cap. Intelligentia.

Verba tenens m. Lertum est q̄ is com-
mittit in legem q̄ legis verba cōpleteſ:
contra legis nitit voluntatem. Dereguis-
lis iuris. cap. Lertum est. libro sexto.

Verba accipienda sunt cum effectu. Ep-
tra de pactis. cap. Qualiter.

Verba concessionum apostolicaꝝ q̄ mos
do intelligentur. Supra. Gratia.

Verba lrar pape q̄b factuz. pprū narrat
plene. pbant si sap illis grā vel mērio pa-
pe fundat. de pba cōlbo. c. Litteris. i. cle.

Verba ita scilicet simpliciter et de plano
ac sine strepitu et figura iudicij intelligū-
tur sicut supra. Iulier datus.

Verba ita in priuilegio. scilicet. Recipie-
mus vos in speciales et proprios filios
ecclesie romane. non exprimūs exemptis
onez a iurisdictione aliorum q̄ pape v̄l-
legari. de verbo. signi. c. Veniens. li. vi.

Veritas d terra oria ē. et quomo-
do d terra oritur de pe-
nitē. distincti. i. Veritas. Ambrosius.
psalmo. lxxvij.

Veritas preualet consuetudini. dist. viii.

Veritate. cap. Si consuetudinem. Vaz

veritate manifestata ipaz sequi debem'

non consuetudinē. e. c. Clericale. Augu-

stinus de vnico baptismo.

Veritatem non libere predicas proditor
est veritatis. xi. q. iii. Holite tumere. Hā-

veritas non debet properet metum v̄l pa-

tientem occultari. e. c. Quisquis metu-

Veritatis doctrine resistens priuabit vi-

ta eterna. eo. cap. Quicunqz.

Vestes secularium et matronarū

non debent casule formae

ri. argumentum. de colecta. distin. i. Ad

nuptiarum in glosa.

Vestes clericorum quales sint intra et ex-

tra domum. pccvij. que. viii. q̄ totū. Supra.

Clerici beneficiati.

Vestimenta. palle altaris. corporalia. et ora
toria munda debent seruari. extra de cu
sto. en. c. Relinqui.

Vestib⁹ sacratis nō nisi sacrati homines
vtant. et solū ad ecclesiastica officia. De
conse. di. s. Vestimenta.

Vestib⁹ p̄cios⁹ et curios⁹ sacerdotes et cle
rici ac plati nō vtant. ex. q. iii. p. totū
Vestitum cultui debent mox ornamenta
congruere. di. c. Lōtra more.

Vestimenta significant rectā operationes
ps. Sacerdotes tui induantur iusticia

Hinc Exodi. xxviii. Sacerdos ingres
diens tabernaculū: tintabula in vesti
mentis h̄e precipit. ut ipa oga sacerdo
tis viam vite cū sonitu lingue clament.

Unū dicit ibidē. Ut audiat ne moratur.

Distin. xlviij. Sit rector. Grego. in pasto.

q. xv. s. Sacerdos tenet.

Vestes religiosor⁹ professor⁹ rbi nō sunt
distincte ab habitu novicior⁹ benedicā

tur tpe professionis. extra de regula. ca.

Statutus. s. Habitus.

Vestimenta anime sunt iusticia et iudicuz
de pe. di. q. Sapiens. Amb. de vita bta

Item innocētia. e. c. Sed nec. Ambrosi

us li. de vlaç.

Vericationem quādo redime
re a spūalibus
licet. s. Simonij cōmittit.

Via est caritas. Nam necessaria evia
ambulantib⁹. et sine ea nō perue
nitur quo tendit. sic sine caritate nō am
bulatur: sed erratur. de pe. di. q. Laritas
est. Hec est.

Via excellētior est caritas. e. ca. Si quis
semel. c. Laritas est. vbi multa de ei⁹ lau
dibus.

Viam virtutis incedētes malī. s. Virtus
tis iter.

Viaticum dicit eucharistia. di
stin. l. Is ver.

Vicarium concomnēs cōtēnit
cum cui⁹ vicari⁹ il
le est. di. xxij. In nouo.

Vicarius ep. a. Officialis.

Vicari⁹ p̄petui prochialū eccliaz. tenent
ad p̄stitutionem rectorib⁹ eccliarū curā.
habentū. s. quo ad etatēr. pmotionez ad
ordines et similia. de offi. vica. c. Que de
eccliaz. in cle. s. Ecclia curā bñs.

Vicarius perpetuus ecclesie prochialis
qualis et quō instituat. s. primo. s. Et su
pra. Ecclia curam bñs.

Vicarius p̄petuus beneficiar⁹ censet. ex
tra de rescr. c. Postulasti.

Vicarius in aliena ecclia esse nō pōt qui
curam animaz habet in p̄pria. extra d
ficio vica. c. Ad audiētia.

Vicarius alicui⁹ plati vel iudicis excom
municat nō est ex eo q̄ suis plati exco
municat: nisi eidē cōcet in crimen pro
pter qđ ante exco catus est. de offi. vica.
Romana. li. q. v.

Vicarius nō pōt substiūtere vicarii. Ex
tra. e. c. Clericus.

Vicarii nō conduant ad regimē eccliaz
sed p̄pri sacra. votes illas reganari. q. q. q.
Precipimus.

Vicia mora voluntate dependent.
di. l. vi. Asci. Jeronymus in
epistola contra Ruffinum.

Vicia sepe sub virtutē specie palliant.
di. cl. Sepe vicia. Grego. li. ii. moral.

Vicia verbaz sunt tolerāda cōtra prisio
anū. di. xxviiij. Sæculo. Aug⁹. li. de ca
thecizandis paruulis.

Vicia corporaz discutienda sunt. nec in sa
cerdote admittant. di. cl. Hinc eteniz
Gregorius.

Vicia cōtrarijs curant opibus p̄tū. de
pe. di. q. Si quis.

Viciatus corpe nō ordinet. Et
si quidē p̄b fieri pōt:
nō tñ eligat. c̄ps si enormis sit viciat⁹. ex
tra de corpe vicia. c. s. s. Ordinandus.

Vicinus tenet vicino auxiliū p
tare: si p̄t. Alioquinvis
de inuriāti facere et priceps esse culpe.
de sen. ex. c. Directo filio. li. vi.

Vicio debet misericordia. dñmō nō
q. s. Noli exultare.

Vidua est q̄ post solēne fedus nu
ptiaz morte interueniente
a viro suo diuisa est. di. xxvij. s. Vidua
Vidue q̄les sint. xxvij. q. j. Sic. Et. s.
Viduaz. pupillaz. et orphanoz. causante
ne ecclia defendere q̄hd iudicium ecclia
sticū p̄t. ex. de doce p̄ dñmōz c. nup.
Vidua duo minuta dās pl̄ dedit om̄ib⁹
qr̄ n̄ q̄ntū: s. q̄nta affectione dat p̄siderat

deus. de pe. di. v. Consideret.

Vigilias muroz homies custodiunt et nullus in d. excuset etiam de hoibz ecclie. extra d. emu. ecclie. c. Peruenit.

Vim repellere: omnia iura: omnesq; extra de sente-
tia ex. c. Si vero alicui? Qd intelligit
incotinenti et qzitor: ch moderamie in-
culpate tutele. Alioq; modu excedens
incident in culp? et tenet ad pen? ac satis-
factionem. extra de resti. spoli. c. Euz olim
ca. extra de homi. c. Significasti. j. Uis
Vim sibi inferent? clericu qui leserit non
est ad pap? remittebas: sed ep? potest
ipm ab solnere extra d. re. c. si yo ali-

Vindicari d? iniuria dei: alio
quin deus offendit
xxiiij. q. iiiij. Si is qui prelat? r. c. Si ea
Vindicari no debet iniuria propria. Ibidem.
ca. Inter qrelas. Et. c. Si is q platus.
Gregorius.

Vindicari debet malu ex mansuetudine
propter salutem correcti. Ibidem. ca. Ea
vindicta. c. Quis xpianus. Aug?
Vindicta infereda no est zelo vindicteyl
odij. xxiiij. q. iiiij. p. totum.

Vindicatione prie psonae no debet insti-
expertere. licet iudet iste illa possit influi-
gere. xxiiij. q. iiiij. Sex differentie.

Vindicta multoz maloz pportet dñio
iudicio reservari. xxiiij. q. iiiij. Cum i. lego.
Gregorius sup illo. Simile est regnum
celoz homini regi qui fecit nuptias. Et
ibidem. c. Ipa pietas. p. t. n. c. Qd. xpus

Vinculum iunctatis no sit ius-
mentu. s. Iuram
mentu non est.

Vinum significat sacr? scriptur?
Sicera aut? seculare sci-
tiam. Vino inebriant qui lacras scriptu-
ras male intelligit. Sicera vero q abus-
tum sculari sci. di. xxvii. Vino. Jerony-
mus in Isayam.

Vinu est luxurie incentiu di. xxxv. Lu-
xuriosa. Luxuriu tñ no facit et nutrit na-
tura vini sed eis pceptio. e. c. Luxuriu.

Jeronymus in epla. r. s. Vente.
Violentia est legibz inimica.
r. q. s. Christianis
Violentia absoluia excusat a toto. xxxv-

iiij. q. j. Non satis. Et p metu excusat
qui scz metus in constant? virum cadit.
extra de his q vi me. ca. Eū dilecti filij.
Talis ramen metus licet culp? attenu-
er: non tam? ex toto tollit in illis q mor,
talibz sunt. extra. e. c. Sacris. s. Metus
Supra. Injustus.

Violentia consensus seqns non excusat.
eo. ca. Perlatum.

Violentia clerico illatam no pribes. su-
pra. Eccl?atio. s. ix.

Violentum nullu ppetuum. s. Factu vio-
lentum.

Vir est caput mulieris. extra defri-
gidis. c. Accepisti. s. Caput.

Vir dixerit se vxorem su? cognouisse: et
ipa negauerit: standu est iuramento viri

extra de desp?sa. impu. c. Continebat.

Vir et mulier in matrimonio ad paria iu-
dicant. extra de diuor. c. Handemus. s.

Quia vero. s. Coniugii.

Vir in qb casibz accusare adulteriu uxori

no pot. s. Adulteriu uxoris.

Virginitas est vita celestis in

carne et sine carne

xiuere. xxvij. q. j. Fluptiaz. In glo.

Virginitas multu excellit matrimoniu

eo. ca. Fluptiaz. Nam celestiu meditati-
oni studet. Ibidem.

Virgines amat xps. xxvij. q. v. Qui sicut.

Jeronymus.

Virginitas replet paradisum: sed nuptie

terr?m. xxvij. q. s. c. Fluptie.

Virginitas suaderi pot: impari no pot

xxx. q. s. Integritas. Amb.

Virginitas gloria d? q corporis et cordis e.

xxvij. q. v. Sic em. Erif. sup Math.

Virginitas corrup? no solum in ea par-

te q aliqu mulier esse solet: s eti? in alia p-

te corporis. ut p oscula. p cubitus. et hmol.

ac eti? mentali. xxvij. q. j. Hec aliqu.

Virgin? corrupta no pot deus suscitare

ad coronam. id est facere incorrupta. xxvij

q. v. Si paulus. Jerony. in epla ad Eu-

stochiu. Note m q virginitas corrup?

qns modis. Dorsal m. q. psistit in ro-

lute. Naturali m. q. corruptio psistit i-

corruptio carnis m. arte vel casu. Na-

naturali et sacr?l m. ut in opp?sis violent?

Naturali et moral? m. ut voluntaria pe-

curat? emissionis semis. Dorsal? na-

turaliter et sacratiter fil. ut in corrupto
voluntaria per coitum quicunque cum fractione
corpis. Proia et quarta corruptio pertinet vi
ris et etiam feminis. Aliie autem tres soli conue
niunt mulieribus. Verbum autem Jeronimi super
pra intelligi de quarto et quanto modo corrup
tis. Hec Alexander de Ales. iij. pre. s. de
dispensatore virginitatis. q. iiiij.

Virginitas metis violenti auferri non potest.
xxxij. q. v. Quid autem. c. Non potest.

Virgo si violenti corrumperetur. non perdit
coronam; sed ei duplicatur. ex exemplo sancte Lucie
xxxij. q. v. Quid autem. Sicut dicitur quod areolam
non consequitur. sed priorem tenet. s. **Virginez.**
Virgo mente melior est quam virgo corpore immo
xxxij. q. v. Tolerabilis. Amb. li. v. t. vgi.
Virginitas carnis sola non saluat. nec alia
opera sine castitate. xxxij. q. v. Nam solus. Ha
bent virgines enim decem in veritate virginem
erant. et in predicta virginitatis intentione non erant
idem. q. q. q. erant fatus. i. q. i. s.
Item dominus.

Virginitas puerorum. eruata etiam prodit
parvib[us]. xxxij. q. v. Tunc saluabilis. Iero.
Virginitati nisi ipsi separantur. iungia pa
triarcharum. et immoderatae vsus matrimonij
huius. ipsi fornicatorum. illi ipsi computantur.
xxxij. q. iiiij. Recurrat. s. fina. c. Quis ig
noscit. de pe. di. ii. Si enim. s. Leter.

Virginitate et castitate viri usque ad mat
rimonium seruantur. Haec quisque virginem
ducere quereres. cur ipse esse non vult quod in alia que
rit. et c. xxxij. q. vi. Si ducturi. et c. sequitur.
Eiusdem. de verbis domini.

Virgo est ipsa ecclesia non soli in virginibus.
sed etiam in iugis. secundum apostolum. iij. Cor. xij.
Despodi enim vos. xxvij. q. i. Fluctuarunt
ante finem.

Virtus et sapientia dei Christi est. quod sibi
fuerit virginis domum edificavit. di. lvi. Asci.

Virtutes sunt anime tegumentum. de pe. dist.
ii. Quoniam renouari. s. Vestimenta anime.

Virtuosus oritur ex viciolis punito est pro
comendando quod si etiam punitus boni fuissent
di. lvi. Nunquam.

Virtutes theologicae sunt tres. scilicet fides spes
caritas. de se. di. ii. Quia passus. Aug.
Virtutes sunt picture anime. de pe. dis. ii.
Illa anima. Amb. in examenon.

Virtus persistit in animo. Igitur violenti aufer
tur.

ri non potest. xxxij. q. v. s. c. Itane. c. De p[ro]mis
dicicia.

Virtus lenta est et cunctatrix. prout indicat
quid decorum quod honestum est incipit. iniq[uitas]
autem oia precipitat. de pe. dist. iiij. Inter
hec hincum.

Virtus una non habet sine alijs. xxxij. q. s.

Cum renuncia. xxxij. q. i. Vbi sana.

Virtutes et diuitias simul possidebas so
crates non creditur. i. o. auxiliis abiecit. et nos
suffarinati auro et opere pauperem sequimus. xij. q. ii.

Virtus non est quod ex necessitate agitur. de pe.
i. di. ii. Opponit. c. Si enim circa medium.

Virtutis iter non prestatatur inchoantur. re
eis quod proutur. iter ostenduntur. de pe. di.
ii. Littera. s. Circo. Grego. in moralibus.

Virtus personalis cum equali vi licite repellit.
extra de hominibus. c. Significasti. s. Vim.

Virtus spiritualis est qua profidetur con
spicit. xxxij. q. s. Quia ex sola
Grego. in moralibus.

Visionis locus est ipsa ecclesia. Ibidem.

Visitationis officium exercentes non querunt que
sua sit. sed quod Iesu Christi predicationi. exhorta
tioni. correctioni. et reformatio[n]i vacantes
contrarium facientes restituunt illud in ecclesias
grauarunt. extra de ecclesiis. c. procuratores.

Visitationibus tenentur visitati. virtualia per
videre. de officiis iudiiciorum. c. Si episcopus. li. vi.

Visitationis annua est procuratio. extra ecclesias.

Littera venerabilis. et se. de officiis iudiiciorum. c. Si
episcopus. li. vi.

Visitationibus quod si sit procuratio. extra ecclesias.
Littera apostoli. s. Epis. in casu.

Visitationes sunt iudicantes aut alii quod ex
officio competunt. per sumptum in vicina
liber faciendis. dum personaliter visitant lici
te pecuniam recipere a voluntibus dare. Ita in
quod per una die incepit plenum quod vincitur pro
curatorem. etiam si plures ecclesias visitentur. non
obstante constitutio[n]e. s. b. de censi. ca. Ro
manorum. c. Exigitur. li. vi. quod modificalit. b. e. c.
Felicis. li. vi.

Visitationes recipientes muneris pecuniam
supra. Sumpentur autem ingressu. et c.

Visitationes per archieps. iuratis vicibus per
ciam. et inibi confessiones subditorum audire
ac a visitatis procuratores recipere. etiam si
suffraganei non fuerint negligentes. Non

obstāte ūria cōsuetudīe. de cēsi. c. Perpe
tuo. li. vj. Et tūc prius ecclie sue caplum
citatē. et diocesim p̄priā plene visitet. q̄tū
ad clerū et p̄plū. et deinde totā p̄uinciam
vel ei⁹ p̄tem visitare p̄t. Et sic in q̄libz
visitatoē p̄uincie pcedat. Et fin forma.
ut b̄f. de censib⁹. ca. Romana. li. vj. Ibi
vide formā.

Visitare nō debet archidiacon⁹ ecclesiā
suā nisi sel' in anno. n̄isi cā emerserit. Ex
tra de offi. archidi. c. Mandam⁹.

Visitare p̄t ep̄s bis. et tūc nō recipiat v̄l
tra p̄scriptas p̄curasōes extra d̄ censi. et
cap̄. Cum venerabilis.

Visitator i. administrator nō p̄t dari ecclie
sie cathedrali nisi p̄ pap̄. Tū si caplum
negligēt admistret ut arētōs premissa
cause cognitōe eide visita p̄tē deputare
Qui visitator quāt̄ admiratōem regi
timā haber sp̄uāliū et p̄palū. b̄nificia tam
ad collarōem ep̄i spectātiā p̄ferre nō p̄t.
nisi ip̄e sit a papa deputat⁹. de supplen. c.

Ecclesie. li. vj.

Visitare nō debet ep̄s frēs p̄dicatores et
minores. extra d̄ eccl. p̄la. c. Namis in.
Visitatoēz legator⁹ et superior⁹ phibētes
et pene ac cēlure ab eis late. s. phibētoēs
Visitatoēs monialū q̄ sunt. Et q̄n ac
modo visitēt. s. Canonice sclasses. s. mo
nasteria monialū.

Visitatoēs monialū impediētes sunt ex
cōicati. s. Excōicatio. g. xvij.

Visitator n̄il de rebus ecclie libi visitari cō
misse usurpet. di. lxi. p̄ totum.

Vita anime deus est. Ania aut̄ vita
est corpis. de pe. di. j. Refusci
tatus. Aug⁹. sup̄ p̄s. xij.
Vita duplex. s. p̄templatiua. et actiuā cō
mendant. viii. q. j. Olim in scripturis. sus
p̄a. Prejudicare. Et v̄triusq; excellētia
ad alterā. extra de renun. c. H̄i cū p̄dē.
Et q̄s sit ap̄letāda. s. Loteplatis oculū.
Vita actiuā magis fructuosa est et v̄tilis.
Loteplatiua vero magis est secura et
sauuis. extra de renun. ca. H̄i cū p̄dē. g.
Hec putes.

Vita nouā arbitri sue volūtas inchoare
nō p̄t quē nō peniteat veteris. de pe. di. s.
Tres sunt. de conse. di. iiii. Dis q̄rbie.
Augustin⁹ ad felicianū.

Vita bonitas ap̄qd deū magis q̄ grad⁹

elegātia approbat. xxij. q. iiiij. Sicut.
Vita maloz religiosoz vel platoz m̄ltuz
nocet in ecclie. di. lxxij. Plemo.
Vita p̄ns in medio sublītit. q̄r inf celū et
infernū sita v̄trorūq; p̄rum cives indi
stincte recipit. xxij. q. iiij. Hec aut̄. Grego
gorius in omelia lug illo Barth. xxij. c.
Amice quō buc.

Vitari Et in diuinis fornicari⁹
notori⁹. s. fornicariorum
misse. Et hoc de iure olim erat. Hodie
aut̄. vt sequit.

Visitare in diuinis nullus tenet aliquē v̄l
extra. nisi fuerit publicat⁹ seu denuncia
tus sp̄ealiter et exp̄sse. Vel nisi manū in
secerit in clericū notorie. Un̄ in cōcilio
constat̄. et etiā Basilič. q̄nq; scissura fie
bat: est facta p̄stitutio. cui⁹ tenor est talis
Insup ad exitāda scādala et m̄ltā pericu
la q̄ p̄scētis timoratis p̄tingere p̄nt: te
nore p̄sentiu⁹ misericordi⁹ indulgem⁹. q̄
nemo deinceps a cōione alicui⁹ sacram
ti amministratōe v̄l. Receptōe aut̄ alijs qui
buscū q̄ diuinis. intus v̄l extra. precep
tu cuiuscūq; snie aut̄ cēsura ecclastice a
ture vel ab hoīne generali p̄mulgate te
reas abstinentia vel aliquē visita. aut̄ iterō
dicti ecclastici obliuari. nisi senten
tia vel cēsura huiusmodi fuerit in v̄l con
tra collegiū v̄l vniueritatem. ecclastā vel
cōmunitatē. aut̄ locū certū vel certā a iu
dice publicara vel denunciata specialit̄
et exp̄sse. p̄stitutōib⁹ apliçis et alijs i cō
trarium facientib⁹ q̄buscung⁹ nō obstan
tib⁹. saluo si quē p̄ sacrilega manū inies
ctione in clericū sententia latam a cano
ne adeo notorie constiterit incidisse q̄ fa
ctum nō possit aliqua tergiuersatōe cela
ri nec aliquo suffragio excusari. Nam a
cōmuniōne illius licet denunciatus nō
fuerit. volumus abstinenre iuxta canonis
cas sanctiones. Hec in concilio constan
tien. sub Dacino q̄nto.

Visitare potest quis in diuinis sacerdotē
malū eriam si toleratur ab ecclie: dum
modo hoc nō ex cōsentitu: sed vt ipse
peniteat: et alij caueant facit. extra de cos
ba. c. Vlestra.

Vilere de euangelio quid est? q̄s
debet. s. Euangeliu⁹. Et
vilere de altario. s. Altario.

22

Vna ecclesia est. quia una columba
vna electa genitrix. vnum cor
pus. vnum spiritus. vnu^r baptismu^s. una
fides. una spes vocatōnis. vnu^r de^r. p.
iij. q. i. Loquif dominus.

Unitas ecclesie cui prodest. Su
pra. Ecclesia una.

Unitatis ecclesiastice exors nō habet deū
patrē. xxiiij. q. i. Alienus. Et nihil est nō
meret etiā si miracula faceret. i. q. i. Te
neamus. Ha in sola eius unitate sal^r est
eo^r ca. Firmissime Augustinus ad petru^m
supra. Membrū.

Unitas ecclesie tenēda est. quia vnu^r pa
nis. vnu^r corpus sum^r ex caritat^r cōne
pione. i. q. i. Teneam^r. de conse. dist. ij.
Quia passus.

Unire pōt^r ep̄s vnu^r ecclesiā alteri cū con
senſu capituli vel eam donare monaste
rio etiā rectore ejusdē ecclesie vel deten
ſore vacatis. nō vocato. de reb^r ecclē nō
ali. c. Si una. in clementinis.

Ungitū ep̄s in capite. rex iu^r hu
mero. xpian^r qibz bis
in scapul. s. r in pectore ante baptismuz
Et post hui in fronte. s. r in perrice. Ex
tra de sacra. vnc. c. Unico. Sz vncio
nes due que fiunt xpiano aū baptismuz
fiunt solū de oleo sancto. sz q post fiunt de
crismate. pma in pectore a sacerdote. ce
cunda in fronte ab ep̄o. Ibidem. vbi. s.

Unctione oēs pōt^r pficer sacerdos p̄ter

confirmationē. q ad collatōem ep̄i tm p̄

tina. Ibidem.

Ungit crismate altare. ecclia. calix. tā ex

mādato pape leonis q̄ exēplo siluestri.

Ibidem.

Unctione extremā solus sacerdos p̄t cō

ferre. extra de verbo. sig. c. Quiesciuit.

Uncio duplex. s. exterior et interior. Et

exterior est signū interioris. extra de sa

cra vncio. c. vnicco. s. Scire.

Universicas nō debet excō
municari. s. ex
coicatio. s. vj.

Vocat nos deus varijs modi. xx
iij. q. vi. Qd errauerat. Au
gustinus ad donatistas.

Vocem i caplo ecce cathedral. col
legiate. seclaris vel regu
laris nullus habet q nō ē subdiaconus.

sūr nec q in eadē obtinet būficium culē or
do annex^r. nisi istra annū cessante legito
impedimento fuerit ordinari^r donec ordi
nabil. et interim distributōnū p̄di dumi
diā pte cū penis alijs de iure eis debijs.
de era. et q̄li. ordi. c. Ut bi. in clemen. su
pra. Beneficium.

Volens vnu^r videſ velle omegli
ud sine q ad illud nō per
uenitur. extra de offi. dele. c. Prudēnam
Voluntas est animi mot^r ad
aliquid vlnō iman
dū vla dipendendū. xv. q. i. S. i. Augusti
li. j. retracrationū.

Voluntas est causa vñj vel virtut^r. di. lvs
Nasci. Jeronim. cōtra Ruffinū. viij.
q. i. Scien. Gregorius moral. Hōnecc
li. s. de pe. i. v. Si em.

Volūtate deus pōderat. nō op^r. xxiiij. q.
j. D. Jero. sup. v. c. Amos. s. Abel.

Volūtas bona sine facto nō sufficit. dist.
lxvij. Nō sat. Amb. li. de offi. extra de
eo qui mit. in pol. c. Constituti.

Volūtas p̄ ope a deo accepta vñ facias
deest. de pe. di. j. Magna. c. Non ubi. s.
Diri. xvij. q. i. S. I ergo.

Volūtarū solū bonū ē et nullū aliud. xx
q. iiij. P̄n. S. Igit. Blosa. Bonum vite
eterne meritiorum.

Volūtate dei fieri orati. et tñ ei^r volun
tati renitimus inuite morītes. et bmoi.
xiij. q. ii. Qd p̄ sterz.

Volūtate iceler^r eadē severitate qua esse
cū iura pūliti voluerū. de pe. di. pma.
quisquis.

Volūtate malifagi bñs et solū timore pe
ne vmittēs re. tci ē apud deū. Depo
di. j. Homicidii.

Volūtate bona siue mala merito saluas
mur siue damnamur. xxij. q. iiij. displicz

Volūtate i cōcte efficimur filij et ser
ui di siue diaboli. xv. q. j. Nō ē. s. militē.

Volūtarie et ex caritate factū magis deo

placet. xxvij. q. i. Jam nunc.

Volūtarii est omnino p̄cīm. xv. q. i. Us
q adeo. c. Merito. c. Illa. Amb.

Volūtatis mihi^r mot^r ois lege. p̄hibet p
homicidii. et bmoi. de pe. di. j. hōicidii.

Volūtariū factū durat. sed violentiū si
ue coactū cito soluit. de cose. di. v. Quic
quid. Jeronymus.

Voluntas coacta est voluntas. sic per iuram
non appetit falsum iurare: sed vult peccare ut
vivat. xv. q. i. merito. xxiiij. q. iiiij. displices.

Voluntas malorum non est permittenda. eo. ca.

Displices.

Voluntate propria propter deum alteri subiungere
summum est sacrificium. viii. q. i. Sciendus.

Gregorius in moralibus.

Voluntas testatorum oino seruanda est et im-
plenda. Et intelligis de libero: non seruo
Glo. si sit rationabilis. xij. q. iiij. ultima. xvi.
q. i. Admonere. Et. q. se. Et extra de testa-
tum. c. Judicare. Et hoc infra annum.
Et si heredes negligentes fuerint epus hab-
faciat. extra. e. Nos quidem. Et pot est
coquere heredes. useredo eis res reli-
cas cum fructibus. e. ca. heredes. s. Testa-
tum. et se. Testatorum.

Voluntas non habet consideranda sunt. cum non
intentio verbis: sed habet intentioni deservit
ante extra de verbo. sign. c. In his.

Wordum aliud generale. quod est
necessitatis. aliud pertinaciale. et est libertatis. xvij. q. s. Sunt que-

Votum particulare licet sit libertum: postquam
tamē emissum est. erit eius solutio necessi-
taria. ut sine propria salutis dispendio quis re-
silire non possit. extra de voto et vo. re. ca.

Licet vniuersis. xvij. q. s. Sunt quidam.

Votum est consilium reddere necessitatis.
Glosa. Ps. Votum et reddite. Et habebis
extra de voto et vo. re. c. Licet vniuersis.
ca. Magne.

Votum malum est rescindendum. xxij. q. iiiij. in
malis. c. Non per iurabitis. xxij. q. v. viii.

Votum cum deliberatio etiam sine vocis ex-
pressione obligat etiam deo. xvij. q. i. qui
bona. Gregorius super Zephielem.

Votum ligat nunc in ecclesia tamen sic in ve-
re i lege preceptum. extra de vo. c. magne.

Votum velle infringere est damnable. di.
xxvij. Votum lib. xxvij. q. i. Propterea.

Votum transgrediens se deo iurabit: et ma-
gis puniendus est quam Ananias qui pecuni-
am votam abstulit. xvij. que. i. Ananias
Gregorius in registro. xx. q. i. Puelle. x.
xvij. q. i. Videlas. q. iiiij. Proposito.

Votum simpliciter verbis emissum non
obligat nisi assu animus adimplendi. ex-
tra de voto. c. Literaturam.

Votum aliud solenne. aliud publicum. ali-

ud priuatum. Vnde sic. aliud solenne. aliud
simplex. Et simplex est duplex. scilicet publi-
cum et priuatum. de voto. c. vnic. li. vi.

Votum solenne ad dirimendum matrimonio-
num contractum est quod solennizat per su-
ceptionem sacri ordinis. aut per professio-
nem expressam vel tacita facta alicui de
religionibus per sedem apostolicam approba-
tis. Ibidem. Professio tacita. s. Religio
nem ante. xiiij.

Votum solenne religionis dirimit etiam
sponsalia de presenti ante votum contrac-
tum. si copula carnis interuenierit. Sed vo-
tum plusceptionem ordinis sacri solenniza-
tum non dirimit bimoni sponsalia. de voto et
vo. re. c. vnic. li. vi. In glosa. v. sacri or-
dogrum solenne impedit matrimonium co-
trahendum et dirimit postea contrac-
tum. xxvij. Votum lib. x. viij. q. i. p. couz
vlg. q. v. His omnibus auctoritatibus.

Votum solennizat et dirimit matrimonium
quando aliquis renuntiat respectu cer-
te religionis aliquid de substantialibus reli-
gionis cui suscepit et habet religionis. et
tunc alia omnia intelliguntur: pmissa: etiam si
non intrer monasterium. extra de regulari-
ca. Porrectum. Juncro glo. et addit. Pas-
normitanus. quod idem est si sine suscep-
tione habitus profiteat expresse aliquam religi-
onem. Nam habitus non facit monachum
supradictum. Habitum.

Votum continentie non solennizat. quando
nec locus nec vestimenta mutantur. nec pro-
fessio sequitur. extra q. cle. c. Venerans.
Votum viri non solennizat ex professione
viroris. extra de eo q. du. in ma. c. ex fraz.
Votum mulieris solennizat: scilicet continentie
si ea presentiente vir sacros ordinis susci-
pit. di. xxvij. Quia sunt. Vnde post mortem
viri non potest subdere. di. xxij. Seriatu-
nis. nisi forsitan iuris ignara. Vnde glo. c. c.
Votum continentie solenne faciunt dia-
coni per impositionem manus episcopi. di.
st. xxvij. Diaconi. Et subdiaconi imi-
liter. ut. e. c. Nullum. Juxta glo.

Votum publicum quodcumque simplex si quis
transgreditur tanto grauius peccat quanto il-

Ind manifestius. et eo grausor pena est ei imponenda. de vo. c. vnicco. libro sexto.
Votum simplex. publicum scilicet priuatum. et licet impedit matrimonii contra hendum. non tamen dirimit postea contractum xvij. q. s. Auptiarum. vloq ad finem. Et gloria. e. Q. autem extra qui clericis vel vounens. c. Consuluit. c. Rursus. devoto. c. vnicco libro sexto. di. xvij. Quidam. ca. Si vir. Votum simplex. coenamque teneat non minus ligat quam solemne. Extra qui clericis vel vounens. cap. Rursus.
Vouentibus non solum nubere: sed et vel le rubore damnable est. distin. xxvij. vuentibus. xxvij. que. s. Auptiarum.
Vouens castitatem simpliciter per debes tribus annis perficeat. di. xxvij. Si vir. s. can. viij
Vouens continentiam et postea contrahes quomodo matrimonii teneat et debitu reddat. s. Matrimonii post votum. causis vounens simpliciter continentiam vel religionem intrare: si post contrahit: tenet reddere debitu. xvij. que. ii. Nos nouimus. Augustinus ad Bonifacium comite. Et qui sciens hoc cum tali contrahit: peccat mortaliter nubens. Ibidem. Iuc. glo.
Votum simplex violatis pni. s. can. viij
Vouenti simpliciter continentiam: tuius est postea contrahere quam fornicatiois reatum incurrire. Si igit nupserit: penitentiam agat de voto violato. extra qui clericis vel vounentes. cap. Veniens.
Vouens intrare religionem: intrare debet si vult sanare psiam. extra de conuenientia. c. Expte. ex. de sta. mo. c. Qd dei. Extra de voto. cap. Per tuas. Imo per censuram ecclasticae dicitur compelli ad perficiendum. Vouens certam religionem intrare: si postea aliâ etiam lapioem ingreditur et proficit: potest licet in ea remanere. Sed penitentiam agat de voto non seruato. De regula. cap. Qui post. libro sexto.
Votum non vera est dispensatio: sed contumatio tamen. Glosa. xxv. q. s. Sunt quidam.
Votum religionis. supra. Religionem.
Votum quod ex sua forma sanctum et licetum est. ex persona tamen vountis redditur illicitum. extra de voto. c. Dagne.
Votum non potest episcopus facere per quod soluitur vinculum matrimonii iter ipsum et sua ecclesia: sine licentia pape. Extra

de regularibus. c. Licet. Hec aliud votum per quod graue pjudicium fieret ecclie. ut de loca pegrinacione et homini sine capitulo. Extra de voto. cap. Dagne.
Votum pugio autem contractum matrimonium emissum non per alter exequum cum pjudicio alterius. et ad paria in his iudicant. Panorum. c. Scripture. extra de voto. et vo. Unde vir non potest sine plensu uxoris se obligare voto abstinente vel pegrinationis. fin. Inno. vt dicit. Panorum. vbi. s. Et intelligit dum iuri uxoris per hominem vota precia dicaret. Secus in alijs votis. Et. s.
Votum abstinentie vel alius quod virum scandalizat: mulier sine eius plensu facere non potest. Sed et factum cum eius plensu potest virini hilominum reuocare. Decat in reuocando. si sine causa. licet vir possit sine consensu mulieris votum facere: quod mulieris non est pjudicium quantum ad debitum carnale. Quis alias mulieri inde scandalum orias. Aliam autem vota mulieris quibus vir scandalum non oritur vel pjudicium debiti: tenetur mulier reddere: etiam in iure viro. xxvij. q. v. Manifestum. Aug. sup. Numeri. Iusta. glo. et. e. c. Hec illud. Evidentissime.
Vouere tamen potest uxori sine consensu viri: quod dare potest sine eius consensu. Non notatur. xxvij. q. v. Manifestum.
Votum terre sancte potest uxori in iure viri ro emittere. fin. Panorum. et Hostie. e. c. Ex multa. Sed si est iuuenis et suspectus de continencia: non debet illud exequi sine licentia viri. Si alio sit senex et potest duces et bellatores: tenet oino exequi. Si vero non potest ducere bellatores: est omnino residendum. e. ca. Si iam voverunt non in subsidium terrenante: et viri eas remansere voluerint: sequantur viros. eo. c. Qd super his. Idem videlicet timeat de incotinentia viri. Sic etiam si de incotinentia uxoris timet: et ipsa non possit vel nolit se qui virum qui voleat hominem facere vult. non est ei consulendum ut tale faciat votum fin. Thomam in quodlibeto.
Votum mulieris non solum in matrimonio factum: sed et etiam ante emissum per matrimonium reuocare. si ei. vt. s. preindicit. ut potest haberi ex testu. e. c. Manifestum. cap. Noluit.
Votum peregrinationis terre sancte per

vir facere et implere absq; consensu vro
ris. Vxor tamen attentius est admonē
da vt consentiat extra de voto. cap. Ex
multa. §. Quāuis.

Votū continentie n̄ potest facere vir sine
consensu vroris. xxxij. que. v. Si dicat
Aug⁹. sup p̄s. Laudate dñm qm̄ bonus
est psalmus. Alii ipa sit sponsa nōdū co
gnita. tunc em̄ religionē potest intrare.
extra de conuer. coniu. c. Ex publico. v̄l
in casu fornicatōis. xxvij. q. h. Agathosla
Hec mulier p̄t sine consensu viri. xxvij
q. v. Dulier. extra de conuer. cōin. c. ca
rissimus. Et si mulier sine consensu viri in
tret religionē: potest eam vir quādūcun
q; reuocare. e. c. Quid deo. Augustin⁹
ad Eccl̄ia. Et in glosa. Dulier. v.
Loniugum.

Votum cōtinente coniugis de consensu al
terius factum: nō potest q; consensu reuoca
re. xxvij. q. v. Manifestum. §. Ex p̄mis
sis. Panormitanus dicit: q; nō obstā
te consensu mariti: ip̄e p̄t votum conti
nentie reuocare. cum cōtinentia sit absti
nentia. et iura diuina et humana dent in
talib⁹ liberā marito facultatē. xxvij. q. v.
Si tu abstines. Peccat tamen reuocan
do in qd̄ prius cōsensit. Hec Panorm⁹.
Loiter m̄ tenet oppositū. et fuitius.

Votum continentie si ambo cōiuges pa
ri consensu secerint in domo. et yn⁹ vult
frangere: alter debet cōstanter in voto p
severare. xxvij. q. v. Quid deo. Hec ob
stat. extra d̄ iureiurā. c. Tua nos. vbi di
citur q; p̄missio etiā cū iuramēto non ar
tat eos si postea noluerint. quia ibi non
loquīs de voto emulo. Zec Hostien. et
concordat Raymū. Idem est si ante ma
trimonij ambo voulissent simplicē cōti
nentia. fm Inno. et Panor.

Votum cōiugis vniuers ligat ip̄n ad id qd̄
in eo est. i. ad non exigenā debitu. Unū
post mortē alterius nō potest contrahē
re. Non tamē cogil et monasterij redi
read qd̄ prius sine consensu alteri ierat
extra de conuer. coniu. c. Quidā. c. Pla
cer. §. Religionem.

Votum continentie facere volens nō ex
torqueat consensum coniugis. nec extor
tus valet. xxvij. q. v. Flotificasti. §. Reli
gionem.

Votū ante. xiij. annū p̄pletū nō obligat
religioni. extra de regularib⁹. c. Ad n̄m.
Alii postea ratū habeat. e. c. Significa
tum. c. Cum virū. §. Religionē an. xiij.
Votū vel iuramēto puelle pubratē non
dū habentis: p̄t p̄ statim cū audierit re
uocare. Q̄ si tacuerit obligabit. xxvij. q.
h. Dulier. Iē glosa dicit q; h loquitur
de voto qn̄ adhuc voto stāte manet
nihilomin⁹ in potestate p̄fis ip̄e voulē
sed in voto religionis dāk maius spacio
um reuocandi. xx. q. h. p̄ totum. Hec gl
supra. Religionē. §. Eras.

Voto obligat puer septēnis et dolicapaz
extra de voto. c. Venientis. Jūcta glo
Excepto voto religionis. §. Dolicapaz.
Votum pueri p̄ ḡntes reuocatū nō reu
uiscit post mortem parentū. sed votū si
lij familiās reuivit. qz ip̄m p̄ parentū
contradicōem nō fuit oīno mortuū; i
mortificatū. quia sola executio impedit
ta et ideo soluta patria potestate: obligat
ad illud. fm Innocen. Extra d̄ voto. c.
Scripture.

Votum serui nō obligat si illud sine p̄ius
dicio dñi seruare nequit. Secus i alijs.
puta si voulē orationē aliquā vel simi
le. fm Irmocent⁹ et Panorm⁹. dicit. ca
Scripture. Si tame postea liber fac
uerit. dic vt de filio. prime d̄r.
Vouere nō potest cleric⁹s votū peregris
natōis sine consensu episcopi. led absti
nentie potest. fm Innocen. et Panor. dis
cti cap. Scripture. Ad hoc facit. xij. q.
h. Duo sunt.

Votum terre sancte potest clericus face
res sine licentia prelati. extra de voto. ca
Ex multa. §. pe. et fina. et c. finali. Illō ta
men magis est redimendū cuz ex officio
sint inabiles ad pugnandum. nūlī sint co
filio strenui. vel p̄dicationis instructi
auo magnatum obsequio depurati. vel
adeo diuites. vt bellantes ducere possit.
eo. ca. Ex multa.

Votum coniugum eorum qui religionē
intrant debet fieri coram episcopo. Alii
as non tenet. Extra de conuer. coniu.
ca. Quidam intravit.

Votū timore mortis emissum non tenet.
extra de his q̄ vi. c. Perlatum.

Votum non excusat modicus metus dñ

obliget extra quā clērī. c. Insinuante.
Votum p̄cīlē t̄ absoluē potest stari c̄ sante causa rationabili cōpelli ad implēdū. extra de voto. c. Qd̄ sup.
Votum ex rōnabili causa differens nō ē transgessor. extra de voto. c. Non est
Voti fractor nō est qui illud auctoritate pape distulit adimplere. extra d̄ voto. c.
Non est.
Votum poterit moritūrus per supstitem implere. Extra. e. c. Licet.
Voti fractor non est qui t̄ pale obsequiūz in perpetuam religionis obseruantiam cōmutat. arg. q̄ religio om̄ia vota redi-
mit. extra de voto. c. Scripture.
Votum nō infringit cum in melius com-
mūrat. extra de iure iurā. c. Pernit. ex-
tra de voto. c. Scripture.
Votum p̄t in aliud opus p̄iū cōmutari.
extra. e. c. Dagine. s. Cum igī.
Voti cōmutatio fiat attēra qualitatē vo-
uentis: t̄ causa cōmutationis. et qd̄ deo
sit acceptius. extra. e. De p̄egrinatōis.
Voti cōmutatione attendendū es si in
eius dispensatiōe. quid deceat fīm hōne
statem. quid liceat fīm equitatem. qd̄ ex-
pediat fīm utilitatem. extra. e. c. Dagine.
Voto p̄egrinatōis potest quilibet eps
dispensare t̄ illud in aliud cōmutare. ex-
cepto voto transmarino. extra de voto
et voti re. c. De p̄egrinatōis. Et hodie
votum ad lumina beatorū Perri t̄ pauli
et in compostellam. Et si quis in illis tri-
bus votis dispensaret pretextu cuiusvis
facultatis a Sisto quarto concesse seu i-
dulgērie vel cōmutaret: excommunicat⁹
esser: t̄ a papa absoluēdus. Per extra
ganū Sitti quarti: que icipit. Et si do-
minici gregis. s. Absoluēdi facul.
Voti dispensatiōem v̄l cōmutationem
fieri posse oportet q̄ illud in quod com-
mūtatur sit magis v̄tile. t̄ deo magis ac-
ceptum. vt patet. Extra de voto. c. Ex
multa. Et potest fieri cōmutatio quan-
do id v̄tilitas v̄l necessitas suggerit. Et
sufficit alterum eorum. vt patet dicto. c.
Debet igit̄ tūc esse cōmutatio i magis v̄ti-
le: quando eam v̄tilitas suggerit. Et in
casu necessitatis non requiriā maior v̄ti-
tas. quando scilicet necessitas est in vo-
ente. scilicet quia debilis est b̄mō: tunc

sufficit cōmutari in similem causam. licet
ip̄a non sit deo magis accepta. Secus
si sola voluntas redimendi votum sub-
est. Hec Panormitanus in. c. extra. e. ex-
multa.

Votum terre sancte si debiles vel iopes
fecerint qui magis ad onus q̄ profectū
ibi essent: tunc redimant. nisi debiles ip̄i
sint potentes ad conducendū bellantes
vel pauperes ip̄i sint artifices v̄l agrico-
le ibi proficere potentes: tunc ire debet.
extra. e. c. Quod super his. c. Ex multa.
Vide seqnti. s.

Vouentes ire ad terram sanctā. aut ha-
bent impedimentū aut non. si habent et
pro defensiōe terre sancte vouerūt i m-
pedimentū s. et perpetuum: tunc redimo-
ptio eis iniuncta: penitula eoz facultate
et labore accēp̄tis quas eundo faciunt
si essent. Et tantūdem illuc mittat. Si
autem sit impedimentū tempore. tūc
dilatio concedat. Si non habent impe-
dimentū: t̄ vouerunt pro defensiōe ter-
re sancte aut pro criminū satisfaciōe. et
si ad pugnandum inutiles sunt: licet ire
possint: melius est vt redimant. et meli-
or est q̄ consumere expēnsas. Si vero vi-
to. redimere non possunt. c. c. Qd̄ super
bis. t. c. seque.

Votum ultramarini sic cōmutet ut ex-
pēnsas quas eundo. morando. redēndo
facturi esset siue diminutiōe cōmittat
alichii religioso ad subsidium illius. ter-
re transferendas. et labores laborib⁹ cō-
penseret: fortius i vigiliis et ieiuniis t̄ hu-
mīmodi insistendo. extra de voto. capi.
Dagine.

Voti dispensatiō. s. Dispēsare.
Voto astrictus opus bonum faciēt ma-
gis sibi meritiorum est q̄ si illud als ad-
id nō obligat. Voto faceret. de reliqui. et
vene. cap. Si dominum. in clemen. In
glosa.

Voti p̄egrinationis cōmutatio ab ei⁹
pendet arbitrio qui hoc potest: cōsidē-
ratis in singul⁹ conditionib⁹. extra. d̄ vo-
to. c. De p̄egrinationis.

Voto si opus aliquod fiat: ip̄m magis mer-
itorium est q̄ si alias libere fieret. prope-
tria. Primo quia vouere est opus latricis
que int̄ mozales est p̄tus p̄cipua. Opus

aut nobilior; virtutis est melius et magis meritorum. Secundum quod rationes se non solum quod ad actum sed etiam quo ad affectum subvenit dovit de cetero aliud agere non possit. Tertius enim Anselmi libri de sicutudinibus dicas fructus et arborum magis dat quod si solum fructum daret. Terzio quod per votum immobiliter firmatur voluntas in bonum. Ad pfectiones autem virtutis pertinet aliquid agere ex voluntate firmata in bono. ut patet per phen. ii. Ethic. Hinc Augustinus. Felix necessitas que ad meliora compellit. Dereliquit et venit. c. Si dñm. h. O singularis. In glosa. v. Scipio in cle. Concordat Rich. iii. iij. di. xxxvii. ar. vi. q. ii. dicens triplici ratio. et magis meritorum. secundone virtus utilitatis. totalitatis. et firmitatis.

Vota eligentium quia sunt. s. Electio siue postulatio.

Usfructus est ius vendendi et fruendi rebo alienis: salua rerum substantia. extra de pigno. c. vlti. ff. de usfructu. li.

Usuras accipe est illicitus. xiiij. q. iij. per totum. et q. iiij. per totum.

Usuras recipere non esse peccatum. p. tina. citer assertens: hereticus est. de usuris. c. Ex gratia. in cle. et p. p. excusat. Usura est si quid ultra sortem exigit. xiiij. q. i. per totum. q. iij. Usura. Item glo. xiiij. q. i. in principio dicit. Exceptis sex casibus in quibus licet ultra sortem recipere et non est usura. scilicet in favore ecclesie. et cuius ecclesia terras in pignus recipit: non tenet fructus computare. Extra de usuris. c. i. c. Conqueritur. Si tamē a vasallo recipit: absolvitur vasallus interi ab obligatione servitii pro feudo. Extra de feudi. c. i. Secundus cum fiduciis solvit usuras: potest eas de exiger p. i. reesse extra de fidei. c. Conqueritur. Tertius cuius pena perit per sortem. xiiij. q. ii. In legib. vbi iubet quadrupliciter restituere: qui bona ecclie diripiuit. Et est pena huismodi triplex. scilicet legalis quando lex vel statutum imponit debitoribus ut sub tali pena tali die soluat. Alia est iudicialis quoniam liquidatione debiti facta iudex precipit debitori ut sub tali pena tali die soluat. Tertia

est conuencionalis. quando de consensu partiis pena apponitur in contractu: ut debitor saltem timore pene soluat. extra de arbitris. c. Dilecti. Et talis pena dicitur canonica. quia etiam a canone permittitur exigi. ut supra. xij. q. ii. In legisbus. Alii fieret in fraudem. et c. Et dicit Panormitanus: quod etiam in foro conscientie exigi potest ubi contractui pena apponitur. dummodo in foro contractus non serueretur: etiam si pena excedit interes se. Hec Panormitanus post Inno. Extra de penis. c. Suam. Quartus cum petitur ultra pro interesse: ut ille indenatus reddatur. non sū ut lucrum habeat. Glosa xij. q. iij. Quoniam. extra de fidei. cap. Perennit. c. Conqueritur. Dicit tamē Panormita. sup. c. Conqueritur. quod hoc interest senō solum consistit in damno habito: etiam in lucro cessante. et hoc non solum in contractu emptionis: sed etiam mutuo dummodo creditor sit talis persona quod verisimiliter fuisset iuste lucratus. Concordat Inno. extra de sententia. excom. cap. Sacro. Quintus in contractu locacionis. Nam etiam ad pompa potest pecunia locari et gemme. Sextus ratio dubius: ut vendens item modo. cuius pignora valet et solutionem alio tempore recipere voleans quando verisimilitus plus valitura erit excusatur ratione dubius. dummodo tamē eam ante illud tempus alias non fuerat venditurus. extra de usuris. cap. In ciuitate c. Flavignani. Hec glosa. ubi supra cum additionibus declaratorij. Sunt tamen et alii casus. ut in his usi. Feuda. fidei. p. dote stipendia. cleri. Venditio fructus. cui velles iure noce re. Vendens sub dubio prius post reposu solvens. Pena nec in fraudem. lex commissaria. gratis. Dans socijs. popa. pl. sorte mōis dāt istis. Unde non committitur.

Usura non est gener recipit pignora pro dote. pmissa et inde fructus recipit. extra de usuris. cap. Salubriter. Item alius casus de feudi et alius de stipendijs. clericorum comprehenduntur in primo casu. Alius venditio fructus. ut oīs fructus castrorum ville ad certum tempus. et si pl. recipit quod sortem excusat ratione dubia. Ex de usuris. c.

23

In civitate. Alius casus. Cui velles in
renocere. i. cui potes iure nocere. Und
a talib⁹ potest exig⁹ usura. vt ab hosti⁹.
Em Ambrosium. xiiij. q. iij. Ab illo. Glo
sa. Sicut nulli nocere debes: sic nec vnu
ras exigere. Alij dicūt. q. hosti⁹ possūt
omnia eoz licite auferri. xxij. q. viij. ca. i.
ca. ii. Et quibuscumq; insidijs noceri. xxij
q. ii. Dominus. Hec glo. Ergo et
Usure possunt. ad hanc p̄ḡi dum illo nō
fiat ex cupiditate: sed zelo caritatis. vt
sic macerent qui armis nō possūt doma
ri. Alius casus. Precium post tempora
scuens: potest ab eo exig⁹ interesse. vt. s.
quarto casu. Alius casus lex cōmissoria.
vt emens premium alicui⁹ iusto precio:
tali pacto q. quando ille reddit preci⁹:
ip̄e habebit premium. sic emens facit fru
sus suos. n̄ si fieret in fraudem usurariū.
Et est licitus contractus. Panormi. ex
tra de emptio. et vendi. c. Ad nrām. Es
cordat Hostiensis et Monal. Et
Usurarum fraus conuincitur si hec tria
concurrunt. scilicet pactum de renendēdo
modicitas preci⁹. scilicet notabilis et quā
do emens p̄sueui⁹ exercere usuras. Hec
docto. et Panormitanus. extra de emp.
cap. Ad nrām. extra de pignorib⁹. ca.
Illo vos. Alius casus quando aliquid
gratis datur ab eo qui mutuo acceperit
dustin. xvij. de eclogis. Alius casus
socijs. pompa. s. h̄f casu qnto.
Usura cōmitetur sola spe recipiendi ul
tra sortem. xiiij. q. iii. Si fenerauerit. Au
gustinus super Psalmo. xxxvij. Glo. Si
illata constituit in numero pondere vlm̄e
sura. Nam in illis transiūt domini⁹.
Unde res illa statim est periculo recipi
entis: sed domus vel equus non. vnd in
primo est mutuum. In secundo locatio.
Hec glosa.
Usura est si quis mutuat mercatori. vt in
de emat et sibi partem lucri det. n̄ si peri
culum spectet ad vtrum. vt sic alio lo
co pecunie operas ponat. et est cōtract⁹
societatis et licitus. xiiij. q. i. Pleriq; iiii
cta glosa.
Usurarius est qui data pecunia pign⁹ re
cipit. et eius vsum vel fructus non cōpu
rat in sorte. ex de usuris. c. Plures. Exce
ptis casibus superius positis.

Usurarius est qui mutuat pecuniam eū
ti ad nundinas vel nauigāti. et ultra sor
tem aliquid recipit. eo q. in se periculum
accipit. e. c. Nauiganti.

Usurarius non est qui dat decem solidos
vt alio tempore recipiat grani vel vini
et idem mensuras. dummodo dubium
sit utrum tunc plus minus valebit. et
in similibus. Extra. eodem. cap. In cui
tate.

Usurarius est raptor. xiiij. q. iii. Si quis
usuram. Amb. li. de bono mortis.

Usurarij excommunicantur. Extra devi
ta et honesta. clericorum. ca. Clerici. ex
tra de usuris. c. Preterea.

Usuras exercere cl̄ici et sacerdotes pro
hibentur sub pena degradationis. dist.
xlvij. Non. cap. Hic. distin. xlviij.
cap. Q. autem. et. v. sequē.

Usuram exercendi dispensationem non
admittit. extra de usuris. c. Sup. co.
Usuras exercere clericus: a beneficio ec
clesiastico suspendatur vel deponatur.
Extra. eodem. cap. Plures. cap. Prete
rea.

Usuras dare nemo cogatur: nisi eas da
re iurauerit. tunc cogatur et iuramentū
implicat. quo facto compellatur usurari
us restituere eidem. Extra de iure iuran
do. c. Debitores. et cap. sequenti. s. Jura
mentum.

Usurarij per excommunicationem cogan
tut ne usuras usigant. et vt exactas resti
tuant. Extra de usuris. cap. Tua. etiā
si non accusentur. eodem. ca. Eū in dio
cesi. Etiam si ille dare surarunt: et nō re
pete. e. c. Tua.

Usuras restituere cogantur non solum fi
lii: sed etiam heredes extranei. extra. co.
cap. Tua nos.

Usuras vniudei remittant christiani⁹ p
cipitur principitus q. eos compellant.
Extra. eodem. cap. Post miserabile. ca.
Quanto.

Usurarij denegatur appellatio dummo
do super usuris conueniuntur: si sit pub
lici. Extra de usuris. cap. Quā pernicio
sum.

Usurarius appellans non auditur: nisi p
us restituat. Extra de usuris. c. Michae
l. ca. Quia frustra.

Usurarius si usururas quod alteri dedit iudi-
cio repetit: repellit per exceptioem: nisi ipse
pri restituat extra e. cap. Quia frustra.
Et eisdem modis copellus heredes sic et ipse
Usurarie rei dominium utrum transferat
in usurarii sicut opiones varie docto. Fi-
naliter circa. ca. Lii tu. extra de usuris. co-
muni? cludunt per sic. liz ples contrariis
sentiat. Unde si res habite ex usuris sint ac-
quisitive per pactum legis commissorie. i. per nisi
soluatis debitis infra certum tempus tunc pignus
perdit: sic non transferat dominium. quod habet pa-
ctu reprobat in pignore. L. de pac. pig.
l. finali. Unde accipiens res bimodi semper te-
nere ad restituendum. Si vero sunt quatuor non
dicto pacto. sic transferat dominium. Et res-
cipies ab usurario. Res etiam titulo
lucratiuo: non tenet eam. Sicutere si usu-
rarius sit soluendo. Fallit et hoc in obliga-
tionibz manifesto? usurario quod restituui
debent. extra de usuris. c. Quia in omni-
bus. Si autem sit non soluendo: tunc qui ac-
cepit ab eo rem quamcumque titulo lucrativo
non quando non erat soluendo: omnino te-
neri videt ad restituendum. Sed si postea
usurarius factus est non soluendo: tunc non
videtur teneri ad restituendum rei ab eo per
us recepte. Alii accepisset acquisitus ex
usura. tunc quodcumque usurarii effici-
tur non soluendo: tenet ille rem ipsam re-
stituere. Si vero habet aliquid ab usu-
rario titulo oneroso: non tenet restituere
nisi accepisset illud in fraudem creditorum.
id est ut usurarius debitor fiat minus po-
tentia ad solvendum. vel abilis ad fugiendum.
Et tunc tenetur ad restituendum illius.
Hec Bisanella. vocabulo. Usura. j. s. c.
iii. Ibi latius habet. Unde quia iudei vi-
uentes de usuris communiter sunt non sol-
uendo. inde concluditur quocumque mo-
do ab eis aliquid accipiatur: etiam titulo
oneroso: hoc semper sit in fraudem credito-
rum: et per consequens accipiens tenetur
restituere. Vide ubi supra. vocabu. Re-
stitutio. j. s. xiiij. Titulus lucrativus dicit
si ex propria. donatione. vel huicmodi.
Sed onerosus si ex emptione vel simili
ut ibi. Rem cum furtiva. vel rapta emere
tenetur indistincte restituere postquam sciens
sit esse talez. etiam si primo bona sit de emit-
tis. vbi. s. Restitutio. iiiij. per totum. Ex illo

lis per regulariter usurarie rei domini-
um transferat in usurarii: et nulle res ipsi
sunt obligate pro usuraz restituione: sed
personalis cum actio competit contra ipsum
Nam dicitur. extra de usuris. ca. Lii tu
per usurarii si non possunt restituere. veda-
tur possessiones ex usuraz acquirent ad re-
stituionem faciendam. Et hoc sentit Antonius de bu. et etiam Johan. an. in. c.
Quodcumque de usuris. li. vi.
Usurarius manifestus dicitur per eviden-
tiam facti. argumen. extra de cohabiti. c.
Tua. c. finali. Uel si sit irre confessus ut
conciptus. vt. e. c. Quelatum. Sola au-
tem fama non sufficit ut manifestus dicatur
quantum ad penas. extra de usuris. c. Quod
in omnibus. t. e. c. Quodcumque. li. vi. contra usur-
arios positas. Sufficiunt in argumen-
ta certa cum fama. scilicet cum appareret instru-
menta usuraria. extra. e. c. Cum in dioce-
si. Juncta glosa. Vide latius in glosa. c.
cap. Usuraram. vbi. Manifestum. et. c.
Quodcumque. verbi manifestum. libro sexto. Su-
pra. Excommunicatio. s. xxx.
Usurarius manifestus nullo tempore ab
soluantur nisi satisfactio vel cautio ido-
nea prestat. De usuris. cap. Quodcumque. s. pe-
nultimum. li. vij. Et iuxta formam quod sequitur.
Usurario manifestus negat sepultura. nec
absoluantur vel ad confessionem admittantur.
nec testamentum faciant. et factus ir-
ritum est. etiam si mandaverit usuras re-
stitui. donec de usuris cum copia facul-
tatis fuerit satisfactum. vel cautum sit de re-
stituione facienda illis quibus debetur.
et ipsi contenti sint vel alio loco ipso ido-
nei quibus cum formam istius questionis per-
mittitur vices creditori gerere. Et expre-
mat in cautio et quatinus usuraz si sit ma-
nifesta. Si vero non sit manifesta moderet et
cautio. vialis non minor arbitrio recipiatis
cautionem. alioquin ad residui satisfactorem
teneat. De usuris. c. Quodcumque. libro sexto.
Usurari manifestus non admittantur ad confite-
nem nec ad sepulturam. nec oblationes eorum reci-
piantur. Huius facies reddat in recepta. et si
spes est ab officio: donec satisficerit ad ar-
bitrium episcopi. extra de usuris. c. Quod in oibz. Et
glosa. eodem titulo. cap. Usuraram. ver-
bi. Constitutionem. Et sunt excommuni-
cati ipsos sepelientes. vt. s. exco. i. s. xiiij.

Usurariū manifestū aliter absoluēs. sepe
liens. oblationē recipiens. testamentū in
teressens pene extra. c. c. Que in omnibz
statute q̄ habet. s. **Usurariū** manifestus
nō. t̄c. subiaceat. c. c. Quād. li. vi. s. **Ex**
cōcīatio. s. xxiiij.

Usurarios manifestos in suis terris susti
nentes. s. **Excōcīatio.** s. xx. s. **Suspen**
sus ab officio.

Usurarios fōuentēs eis statuta cōdē
tes. s. **Excōcīatio.** s. xx.

Usurarioz testamenta. s. **Usurario.**

Usuras restituere cogant iudei. s. **Judei**
debet. Et si iudeus nihil habet nisi usu
ras non licet ab eo quicq̄ recipere p̄ do
no vel precio. tamē recipi ab eo licet: si re
cipien certat de damno suo vitādo: dū
mo rāmen nō recipiat in specie res ipsas
alienas. Secus si alias etiā res p̄ter usu
ras habet et ex receptione hmōi nō effici
atur impotens ad restituendum. scđn.
Guil. t̄c.

Usuras alterius nomine nemo exerceat
sicut nec suo. quia eiusdem periculi ē. di.
xlii. Sicut nō suo. s. **Licere.**

Usu humano non debet applicari
quod ecclesie est traditū v̄lō
dicatum. xvi. q. vlti. Questi. un. xix. q.
iiij. Qhe se mel. extra de foro cōpe. c. Lō
questus. de regulis iuris. c. Sel. li. vi.
Usus veritati cōtrari est abolend⁹. dis.
vii. Si consuetudinem.

Usus cedat auctoritati. et prauū usum v̄i
cat ratio et lex. di. xj. **Usus.** Isido. libro
secundo sinonimor.

Usu erum non est in culpa. sed libido.
di. xli. Quisquis. Augu. de doc. xp̄iana.

Usus malus bonoz p̄priorum rapina est
s. Possidefi iure.

Usus i. Utens.
Usui p̄prio nō debent cōmunia applicari
Unde ratio nulla p̄mittit vt qd̄ pro cō
munitate datū esse cognoscif: cuius usi
bus applicet. extra de p̄ben. c. **Ratio.**
Usus bonus nō iustificat male acquisita
vel per se mala. xv. q. v. Neqz.

Usurpatio est orto illegitim⁹
i. q. i. Quod p̄ ne
cessitate.

Usurpatio est nō concessa p̄sumere. disti.
xciiij. Illud.

Usurpās iniuste sibi aduocatōis tituloz
regalia: aut superioritatē quācunq; vel n̄
tulum iurisdicōis: aut tributa et hmōi
ecclesijs et bona ecclesia p̄ sibi occupare
dum vacant p̄sumens: excōcīcat⁹ est. De
ele. c. Generali. li. vi. s. **Excōcīatio.** s. vi.

Usurpans sibi vel quōlibet se intromit-

tens de beneficijs officialiū pape. v̄lcau-

s p̄prias aut alienas in curia p̄sequen-

tium. s. **Suspensio.** s. ii.

Usurpantes sibi alienationē honorū ec-

clesie quo cunq; titulo actine vel passiue

s. **Suspensio.** s. vi.

Usurpantes auctoritatē sibi non conces-

lam. vide in pluribz casibz. s. **Excōcīatio**

s. vii. s. xvij. s. xvij.

Usurpantes iura parochialia et hmōi re-

ligiosi. s. **Excōcīatio.** s. xxij. eq̄. sc.

Usurpās. H̄c est sine culpa qui rei que

ad eum non pertinet se immiscet. Deret

gulū iuris. c. Non est libro sexto.

Utens iure suo nulli facit iniuriā.
extra de electio. c. **Lum** ec-

clesia vulnerana.

Utile non debet per inutile viciari.

De regulis iuris. ca. **Utile.** li

bro sexto. Fallit quando duo indices cō

fūnciū dati sunt et unus recusat: si tūc

alter cum recusato procedat: talis p̄ces-

sus non valet. Extra de officio delega-

cap. **Lum** super. Itez. procuratore ex

cōmunicato: si substituit auctoritatez. et

similibz. extra de procura. c. **Lōsulti.**

Utilitas publica sive cōmuniū p̄

seretur priore. Extra de

postulatione. c. **Bone memorie.** pmo.

extra de rem. c. **Habili** cum pdē.

Utilitas equiparāt necessitati. Extra de

erate et quali. c. **Queris.**

Viam acerbā comedūt q̄ scripus

ras sacras nō fm̄ rei vita-

te intelligūt. di. xx. vij. vino iebriant. Je-

ronymus in Isayā.

Vulnera amici se meliora q̄ vo-

lūraria oscala immiti

Veli ē cū seueritate diligere q̄ cū leni-

tate decipe. v. q. v. nō ois. Au. ad vi. do.

Wroemir ducere volēs se talē r̄po-

ri fūer q̄le ipaz inenire

cupit. id ē. castā. xxij. q. vij. Si ducturi.

z. c. seqn. Aug. de p̄bis dñi.

Uxores duas simul habens de facto bis
gamis est et infamis. Extra de bigamis
cap. **Huper.**

Uxor viuente contrahens cum alia et cum
ea habitans: sepe ab ea etiam uxore mor-
tua: non obstante quod pueros cum ipsa ha-
bet: et maneat de cetero sine spe coniugii
extra de eo quod duxit. Cum haberet.

Uxor alteri nubere non potest quicunque nisi
certissime constet virum esse mortuum.
extra de sponsa. c. In nostra punitia.

Uxor cuius vir in sacris ordinibus promo-
tus est non potest alij nubere. di. xxviii. c.

Quia sunt: et c. sequent. Etiam post mortem
eius: quia votum solenne fecit. dis. xxxii.

Seriatim. Et hoc si ipsa consensit. Ubi

de glossam ibi.

Uxor em dimittere non licet nisi causa for-
nicatis: et hoc matrimonio consumma-
to. extra de conuener. coniuga. c. Ex pub-
lico.

Uxor: propter suspitiones repulsa sine iudici-
cio ecclesie si publice fornicate fuerit: non
teneat eam postea recipere: nisi constaret
etiam virum postea adulterium commis-
se. extra de diuor. c. Significasti.

Uxorem repudians infidelem virum aliam
possit ducere. s. **Matrimonium** versus.

Uxorem: propter heretim sine iudicio ec-
clesie dimittens: restituat patenti. Extra de
diuor. c. De illis. c. Quarto.

Uxore adulterante viro religionem ingres-
so: non tenetur ad ipsam redire. extra de
conuersio. pigna. c. Veniens.

Uxori restitutus vir qui cum eius licentia
religionem ingressus est: si ipsa non vult
continentiam: et tenetur de incertitudine
extra. c. c. **Preterea**. s. **Diuorcium**.

Uxor viro non restitutur ante sententiam
cum diffinituam si: propter odium capitale
ab eo recessit. extra de restitu. spolia. cap.

Ex transmissa. s. **Dulier** non est.

Uxorem nemo proprio iudicio causa consan-
guinitatis: sed episcopi auctoritate dimic-
tat. xxxv. q. vi. **Dulier**. s. **Diuorcium**.

Uxor non potest dote propter maleficium
viri. extra de pigno. c. Ex litteris.

Uxor debet esse subdita viro. xxx. que. v.
femine. xxxv. q. v. **Dulierem**. Supra
Caput.

Uxoricide penitentia. s. **Canone**. xv.

plus a christiane dicitur.

et christiana chri-

sto. supra. Christiani. Un-

Xpus a christiane dicitur. tanquam vn-

cti derinentur ab yncto. Extra de sacra

vncio. c. vnico. s. Quia vero. Vide su-

pra in littera. L.

Xpi omnes sunt sacerdotes. s. Pe. ii. Re-

gale lacerdotum. Ideo omnes vngunt. ex-

tra de sacra vncio. c. vnico. s. Quia vo-

Xps est caput ecclie. s. Ecclie caput.

Xpi conuentio ad belial. s. Luci.

Xpi actio nostra est instructio. h. q. i. De

omnipotens. de conse. di. s. Solennita-

Xpianorum duo sunt genera. scilicet clericis

qui divino cultu et contemplatione

sunt deputati. Et laicorum qui tempo-

ralia ad vsum possideret: et uxores ducas-

se possum. xii. q. i. Duo sunt. Jeronymus.

Xpanus iudeo scrivens si a suo domino

circumciditur: recipitur ab ecclesia in libe-

ratem. xvi. q. iii. Judas.

Xpus cum patre viuum et eternus: quale

corpus assumpsit. Supra. Fides catho-

lica.

Xpus est veritas. Joban. xiiij. Ego sum

via. veritas. et vita. Non dicit. ego sum

consuetudo. distin. viij. Qui contempta

supra. Ubius.

Xpus pro omnibus mortuis est ad suffici-

entiam: pro predictis tamen solum ad

efficaciam. extra de baptismo. cap. Da-

iores.

Xpus dedit exemplum patientie. vi. xciij

Dominus noster.

Xpus est verum fundamentum sine quod nullum

aliud ponitur. j. q. i. Cum paulus. Su-

pra. Fundamentum.

Xpus in humanitate sacerdos fuit. et ho-

sta et sacrificium. de conse. di. ii. Sacer-

dos. Jeronymus li. de mebris domini.

Xps couia et couinium. comedens et quod come-

dit. e. c. Hec moyses. Jero. ad elidib. v.

Rex sedet in cena. v. Blosa. e.

Xps corporaliter in uno loco imm. Blosa. s. i for-

ma in quod obicit manus sensibus. In sacro

mitem veritatem ruribus est ubi prescratur

de co. di. ii. Prior. Aug. sup. iij. ps. iii. gl.

Xps apparuit ut pegni. et quo. s. apparuit